

લૌહીદ પરિચયના ચાર બંધારણીય કાયદાઓ

શૈખ મુહમ્મદ બિન અબ્દુલવહ્હાબ (રહ.)

ઇસ્લામિક ઇન્ફોર્મેશન સેન્ટર

હોટલ નુરાની પાસે, ડાંડા બજાર, ભુજ - કચ્છ.

મો. : ૮૪૦૧૭ ૮૬૧૭૨

Blog : www.iickutch.blogspot.in

અલ્લાહના નામથી જે અત્યંત કૃપાળુ અને દયાળુ છે.

તૌહીદ પરિચયના ચાર બંધારણીય કાયદાઓ

શેખ મુહમ્મદ બિન અબ્દુલવહ્હાબ (રહ.)

પહેલો કાયદો :

કુર્આનના અધ્યયનથી આ વાત દિવસના અજવાળા સમાન જાહેર થઈ જાય છે કે મક્કાના મુશરિકો અને અરબના પિઘર્મીઓ જેમનાથી નબી (સ.અ.વ.) નો સામનો થયો તેઓ આ વાત માનતા હતા કે ખાલિક (સર્જનહાર), રાઝિક (અન્નદાતા, ભરણપોષણ કરનાર) મુદબ્બર (બધા જ કાર્યોની વ્યવસ્થા કરનાર) મારનાર, જીવન આપનાર ફક્ત અલ્લાહતઆલા જ છે પરંતુ આ એકરાર કરવા છતાં અલ્લાહએ તેમને મુસલમાન ગણ્યા નહીં. કારણ શું ? તેનો એકમાત્ર કારણ એ છે કે તૌહીદ ઉલ્લુહિયત (ખુદાઈ એશ્વર્ય) (અલ્લાહને જ ઈબાદત, બંદગીલાયક ગણવું) તેના વગર કોઈપણ વ્યક્તિનો ઈમાન

અને ઈસ્લામ માતબર નથી, અલ્લાહતઆલા નબી
 (સ.અ.વ.) ને હુકમ આપે છે કે તમે આ મુશરિકોને જરા
 પૂછી જુઓ કે આકાશ અને ધરતીમાંથી તમને ખોરાક કોણ
 ઉપલબ્ધ કરે છે ? જોવા અને સાંભળવાની શક્તિનો માલિક
 કોણ છે ? મૃતને જીવંતમાંથી અને જીવંતને મૃતમાંથી કોણ
 કાઢે છે ? અને સઘળા કાર્યોની વ્યવસ્થા, પ્રબંધ કોના
 હાથમાં છે ? તો તમે જોશો કે તેઓ બધા એક મોઢે એકરાર
 કરશે કે ફક્ત અલ્લાહ જ આપું કરી શકે. તમો તેમને કહો કે
 પછી કયા કારણે તમે તેનાથી ડરતા નથી. (સૂર : યૂનુસ
 આ.નં.૩૧) આ આયતથી જાણવા મળે છે કે અલ્લાહ ખુદ
 એ વાત જણાવે છે કે આ મુશરિકો માલિક (સ્વામી)
 અન્નદાતા (રોજી આપનાર), સર્જનહાર, પ્રબંધ કરનાર
 અલ્લાહને જ કહેતા હતા તેમ છતાં પણ તેમને મુશરિક
 (અલ્લાહ સિવાય અન્યને ભાગીદાર કરનારાઓ) કહેવામાં
 આવ્યું તે ફક્ત એટલા માટે કે તેઓ ઉપરોક્ત બધી જ
 બાબતોમાં અલ્લાહને જ માનતા હતા પરંતુ ઈબાદત અને
 બંદગીમાં બીજાઓને પણ ભાગીદાર ઠેરવતા હતા. જ્યાં
 સુધી તેઓ ઈબાદત અને બંદગીમાં પણ એક અલ્લાહને જ

સ્થાન નહીં આપે ત્યાં સુધી તેઓ મોમિન અને મુસલમાન થઈ શકતા નથી.

કાયદો-૨ :

બીજી વાત જે કુર્આનનો અભ્યાસ કરવાથી સાબિત થાય છે અને જેના ઉપર તોહિદ અને શિર્કનો પરિચય નિર્ભર છે તે એ છે કે મક્કાના મુશરિકો કહેતા હતા કે અમે જે વલીઓ, નેક લોકોને પોકારીએ છીએ બધા કામોમાં તેમની તરફ રજૂ થઈએ છીએ તેનાથી અમારો મક્સદ તેમની ઈબાદત બંદગી નહીં બલકે અમે તો તેમને અમારા અને અલ્લાહની વચ્ચે ભલામણ કરનારા, નજીક કરનારા મધ્યસ્થી સમજીએ છીએ. અલ્લાહે ફરમાવ્યું, “જે લોકોએ અલ્લાહ સિવાય અન્યોને પોતાના વલી અને મદદ કરનારા બનાવી રાખ્યા તેમનું એમ કહેવું છે કે અમે તેમની ઈબાદત નથી કરતા પરંતુ અમારો હેતુ એ છે કે આ લોકો અમને અલ્લાહથી નિકટ, નજીક કરી આપે.”

(સૂર: ઝુમર આ.નં.૩)

એવી જ રીતે તેઓ એમ પણ કહેતા હતા કે અમો જે

વલીઓને પોકારીએ છીએ અને તેમને અમારા અને અલ્લાહ વચ્ચે માધ્યમ ગણીએ છીએ અને તેમનાથી જરૂરતો પૂરી થવાની તકલીફો અને સંકટો દૂર થવાની અપેક્ષા રાખીએ છીએ તો તે ફક્ત એટલા માટે કે તેઓ અલ્લાહ પાસે અમારી ભલામણ કરી આપે. અમો તેમને અલ્લાહ નથી સમજતા ન તો ઈબાદત ને પાત્ર સમજીએ છીએ તેમજ આ અમારા કામો પણ ઈબાદતના કામો નથી ગણાતા.

અલ્લાહે તેમની આ વાત કુર્આનમાં વર્ણવી છે, “તેઓ અલ્લાહ સિવાય એવા લોકોની ઈબાદત કરે છે જેઓ તેમને નુકશાન પણ નથી પહોંચાડી શકતા અને નફો પણ નથી આપી શકતા અને તેઓ કહે છે કે આ તો અલ્લાહ પાસે અમારી ભલામણ કરનારા છે.”

(સૂર : યૂનુસ આ.નં. ૧૮)

ઉપરોક્ત આચતમાં મુશરિકોએ અવલિયાને ભલામણ કરનારા, વચ્ચે પડનારા તરીકે ગણ્યા છે અને અલ્લાહએ આ માન્યતાને શિર્ક ઠેરવી છે. હવે જોવાનું એ છે કે શું શફાઅત (ભલામણ) ખરેખર શિર્ક છે ?

જવાબ એ છે કે શફાઅત (ભલામણ) ના બે પ્રકારો છે
(૧) પ્રમાણિત શફાઅત (૨) પ્રતિબંધિત શફાઅત.

ઉપરોક્ત આયતમાં જે પ્રકારની શફાઅત (ભલામણ) છે તે અપ્રમાણિત શફાઅત છે. જેને શિર્ક કહેવાય છે અને અપ્રમાણિત શફાઅતનો તે પ્રકાર છે જેમાં ભલામણ ઈચ્છનારો અલ્લાહ સિવાય બીજાથી એવી વસ્તુ માંગે છે જે વસ્તુ ઉપર ફક્ત અલ્લાહ તઆલા પ્રભુત્વ ધરાવે છે. અલ્લાહનું ફરમાન છે “હે ઈમાનવાળાઓ જે માલ અમે તમને આપ્યું છે તેમાંથી ખર્ચ કરો તે દિવસ પહેલા કે જેમાં ન તો કોઈ વેપાર કામ આવશે, ન તો કોઈ દોસ્તી, ભાઈબંધી તેમજ કોઈ ભલામણ કરનારની ભલામણ કામ આવશે.”
(સૂર: બકરહ)

આ આયતમાં જે શફાઅત (ભલામણ) ને રદ કરવામાં આવી છે તે અપ્રમાણિત શફાઅત (ભલામણ) છે.

પ્રમાણિત શફાઅત (ભલામણ) : પ્રમાણિત શફાઅત (ભલામણ) તે શફાઅત છે, જે ફક્ત અલ્લાહથી માગવામાં આવે અને ભલામણ કરનાર અલ્લાહના દરબારમાં નિકટતમ

વ્યક્તિ હોય તેમજ જેના હકમાં તે ભલામણ કરી રહ્યો છે તે એવો હોવો જોઈએ જેની વાણી અને વર્તનથી અલ્લાહ ખુશ હોય અને ભલામણ કરનારને ભલામણ કરવાની પરવાનગી પણ અપાઈ હોય અને અલ્લાહ કોઈ મુશરિક વિશે ભલામણની પરવાનગી આપશે નહીં. કેમ કે તે શિર્કથી ખુશ નથી. અને મુપહિહદીન (એકમાત્ર અલ્લાહની ઈબાદત કરનારાઓ) સિવાય કોઈને પણ ભલામણ કરવાની રજા મળશે નહીં. અલ્લાહનું ફરમાન છે.

“અલ્લાહની રજા વગર ભલામણ કરવાની હિંમત કોણ કરી શકે છે ?” (સૂર : અલ-બકરહ આં.નં.૨૫૫)

તેમજ ફરમાવ્યું, “ભલામણ કરનાર ફક્ત તેના માટે જ ભલામણ કરી શકશે જેનાથી અલ્લાહ રાજી હોય.”

(સૂર: અલઅમ્બિયા આ.નં.૨૮) એક જગ્યાએ ફરમાવ્યું, ભલામણના સંપૂર્ણ અધિકારો અલ્લાહને જ પ્રાપ્ત છે.

(સૂર: અઝઝુમર આ.નં.૪૪)

ઉપરોક્ત બાબતથી ચોખવટ થાય છે કે મુશરિક લોકો તેમના અવલિયા વિશે અપ્રમાણિત શકાઅતનો અકીદો

રાખતા હતા તેથી જ તેમને મુશરિક કહેવામાં આવ્યું.

કાયદો-૩ :

નબી (સ.અ.વ.) એવા લોકો દરમ્યાન જાહેર થયા જે કોઈ એક વસ્તુની ઇબાદત નહીં બલકે જુદા-જુદા લોકો જુદી-જુદી વસ્તુઓની ઇબાદત કરતા હતા. કોઈ ફરિશ્તાઓની બંદગી કરતો હતો, કોઈ સાલેહીન (નેક લોકો) ની અને કોઈ ઝાડ અને પથ્થરોની ઇબાદત કરતા હતા અને અમુક લોકો ચાંદ અને સૂરજની બંદગી કરતા હતા.

પરંતુ નબી (સ.અ.વ.) એ આ બધા લોકોને તોહીદની દાવત આપી અને આ દાવતને ન સ્વીકારનારાઓ સાથે લડાઈ કરી. અલ્લાહે ફરમાવ્યું “આ લોકો સાથે ત્યાં સુધી લડતા રહો જ્યાં સુધી કે (શિક) નો તોફાન, ઉપદ્રવ બાકી રહે નહીં અને સંપૂર્ણ દીન (ધર્મ) અલ્લાહનો જ થઈ ન જાય.” (સૂર: અન્ફાલ આ.નં.૩૮)

નબી (સ.અ.વ.) એ સૂર્ય અને ચંદ્રને પુજનારાઓને પણ તોહીદની દાવત આપી. કુર્આન આ વાતની સાક્ષી

આપે છે કે લોકો સૂર્ય અને ચંદ્રની પૂજા કરતા હતા અલ્લાહે ફરમાવ્યું “રાત્રિ અને દિવસ, ચંદ્ર અને સૂર્ય બધા જ અલ્લાહની નિશાનીઓમાંથી નિશાનીઓ છે માટે તમે જ તો સૂર્યને સજદો (નમન) કરો જ ચંદ્રને સજદો કરો બલકે તે અલ્લાહની સામે શિર (માથુ) ઝુકાવો (નમાવો, સજદો કરો) જેણે આ બધાનું સર્જન કર્યું છે જો તમે તેની જ (અલ્લાહની જ) ઈબાદત કરનારા હોવ.”

(સૂર : ફુરિસલત આ.નં.૩૭)

ફરિશ્તાઓની બંદગી કરનારાઓને પણ મુશરિક કહેવામાં આવ્યું, અલ્લાહે ફરમાવ્યું, “આ નબી તમને ક્યારે પણ હુકમ નથી આપતો કે તમે ફરિશ્તાઓને તેમજ નબીઓને રબ બનાવી લો.” તેવી જ રીતે અલ્લાહે નબીઓની પૂજા કરનારાઓને પણ મુશરિક ગણ્યાં છે. અલ્લાહે ફરમાવ્યું અને તે દિવસને યાદ કરો જે દિવસે અલ્લાહ હઝરત ઈશા બિન મરયમથી સવાલ કરશે, “હે ઈશા ! શું તમે લોકોને એમ કહ્યું હતું કે તમે મને અને મારી માને અલ્લાહ સિવાય માઅબૂદ (પૂજ્ય) બનાવી લો ?”

તેઓ જવાબ આપશે, “હે અલ્લાહ તું દરેક જાતની ખોટખાપણાથી સુરક્ષિત છે તેમજ કોઈપણ સહભાગીની તને જરૂર નથી. મારા માટે આ યોગ્ય નથી કે હું એવી વાત કહું જેનો મને અધિકાર નથી. જો મેં આ વાત કરી હોય તો તું જરૂર તેને જાણતો હશે. કેમ કે તું મારા બધા જ ગુપ્ત કામોને જાણે છે અને હું તારી ગુપ્ત બાબતો વિશે કશું જ જાણતો નથી. તું જ ગુપ્ત બાબતોને વધુ જાણનાર છે.” (સૂર : અલમાઈદહ આ.નં.૧૧૬) ઉપરોક્ત આચતથી ખુલાસો થાય છે કે હઝરત ઈસા (અ.સ.) ને પણ અમુક લોકોએ માઅબૂદ (પુજ્ય) બનાવી દીધો અને આ લોકો પણ અલ્લાહની નજરે મુશરિક થયા કેમ કે હઝરત ઈસા (અ.સ.) અલ્લાહ તરફથી મોકલાયેલ એક નબી અને સંપૂર્ણ વલી છે અને તેમને પૂજનારાને શિર્કથી અલગ કરાયો નથી.

તેવી જ રીતે જે લોકો અવલિયા, સાલેહીન (નેક લોકો) ની બંદગી કરે છે તેમને પોકારે છે અને તેમને માધ્યમ બનાવવાના ચાહક છે તેઓ પણ શિર્કમાં સપડાયેલા છે અને આ કુર્આન બતાવે છે કે જાહિલિય્યત (અજ્ઞાનકાળ) માં

લોકો સાલેહીનની પણ બંદગી કરતા હતા.

અલ્લાહનું ફરમાન છે “આ મુશરિકો જેમને પોકારે છે તેઓ ખૂદ દરબારે ઈલાહીમાં ઈબાદતો કરી કરીને તેની નિકટતા પ્રાપ્ત કરવાના ઈચ્છુક છે. તેઓ દરેક સમયે એ શોધમાં લાગેલા રહે છે કે તેમની કઈ ઈબાદત તેમને અલ્લાહથી સમીપ કરનારી નીવડશે. તેઓ પ્રત્યેક પળે તેની રહમત (કૃપા) ના ઉમેદવાર રહે છે અને તેના અઝાબ (ચાતનાઓ) થી ડરતા રહે છે.

(સૂર: અલ્ઈસરાઅ આ.નં.૫૭)

ઉપરોક્ત આચતથી ખુલાસો થાય છે કે બૂત, મૂર્તિઓ, પથ્થરોને પૂજનારા જ મુશરિક નથી બલકે ઓલિયા અને નેક લોકો (સૂફી-સંતો દરવેશો) ને પૂજનારા પણ મુશરિકો છે.

અજ્ઞાનકાળમાં (મુહમ્મદ (સ.અ.વ.) ના નબી તરીકે આગમન પહેલા) અમુક લોકો ઝાડ, પથ્થરોની પણ પુજા, બંદગી કરતા હતા. તેમનાથી તબર્ફુક બરકત ગ્રહણ કરતા હતા. અપલિયાની કબરો ઉપર મળ્નતો માનતા, કુર્બાની (બલી ચઢાવતા) કરતા અને સમસ્યાઓના નિવારણ માટે

તેમની જગ્યાઓમાં એતેકાફ (તપશ્ચર્યા માટે એકાંતવાસ) કરતા. તેમની સમક્ષ બંદગી કરતા તેમના સ્થાનોની ચાદરો, પડદાઓ, ઘૂળ-માટીને બરકત, પૂણ્ય, સવાબ સમજી સ્પર્શ કરતા, ચહેરા ઉપર મસળતા, અલ્લાહતઆલાએ આ બધા જ કામોને શિક્ક ઠેરવ્યા. અલ્લાહે ફરમાવ્યું, “શું તમે ‘લાત’ અને ‘ઉઝઝા’ અને ત્રીજા ‘મનાત’ ને બંદગી યોગ્ય સમજો છો? (સૂર: અન્નજમ આ.નં.૧૯)

‘લાત’ એક સફેદ રંગનો નકશીકામ કરેલો પથ્થર હતો. તેની નજીક એક પવિત્ર ઘર હતું. જે પડદાઓથી ઢંકાયેલું રહેતું અને તેના સેવકો પણ હતા અને તેના પટાંગણ, સહેનને કાબુતુલ્લાહની જેમ મહાન અને આદરણીય સમજવામાં આવતું. ‘તાઈફ’ ના લોકો તેના વધુ ચાહક હતા અને તેને પોતાના માટે ગર્વ સમાન ગણતા હતા.

‘ઉઝઝા’ એક ઝાડ હતું જેની આસપાસ બાંધકામ કરાયેલું હતું જેની ઉપર પડદા રહેતા.

‘મનાત’ મનાત પણ એક પથ્થર હતો જે મક્કા અને મદીનાની વચ્ચેવચ્ચ હતો. મદીનાવાળાઓ ત્યાં એહરામ

બાંધતા હતા. (એહરામ-હજમાં પહેરાતી બે સફેદ ચાદરો) હઝરત અબૂવાકિદ લૈષી (રઝિ.) ની હદીષ મજકૂર બાબતની પુષ્ટિ કરે છે. તેઓ કહે છે કે અમે લોકો નબી (સ.અ.વ.) સાથે 'હુનેન' તરફ નીકળ્યા. આ સમયે અમે નવા-નવા મુસલમાન થયેલા. તે સમયે મુશરિકોએ એક બોરડીને તવાફ (પરિક્રમ્મા) કરવા માટે પસંદ કરેલો તેના ઉપર હથિયારો પણ ટીંગાડતા હતા અને આ બધું બરકત મેળવવા ખાતર કરતા હતા અને તેનું નામ 'ઝાતેઅનવાત' રાખ્યું હતું. એટલામાં અમો એક બોરડીના ઝાડ પાસેથી પસાર થયા તો અમે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને અરજ કરી કે મુશરિક લોકો પાસે જેમ એક બોરડીનું ઝાડ (ઝાતેઅનવાત) છે તેમ અમારા માટે પણ એક ઝાતેઅનવાત બનાવી આપો તો નબી (સ.અ.વ.) એ કહ્યું અલ્લાહુઅકબર આ તો વીતેલા લોકોના માર્ગે ચાલવા સમાન છે. તે હસ્તીની કસમ, જેના અધિકારમાં મારા પ્રાણ છે. આજે તમે પણ એવી જ વાત કરી જેવી કે મુસા (અ.સ.) ની, કોમના લોકોએ મુસા (અ.સ.) સાથે કરેલી

તેઓએ કહ્યું હતું હે મુસા ! અમારા માટે પણ એક એવો માઅબૂદ બનાવો. જેવો કે આ લોકો પાસે છે.

તો નબી (સ.અ.વ.) એ કહ્યું, તમે નર્ચા અજ્ઞાન લોકો છો, પછી ફરમાવ્યું આગળ જતા વીતેલી ઉમ્મતો એટલે કે ચહૂદ અને નસારાના પંથે ચાલશો. (તિર્મિઝી)

જાણવા મળ્યું કે મુશરિક લોકો ઝાડ અને પથ્થરોની પૂજા કરતા હતા અને તેમના આ સંબંધને શરીઅતે શિર્કનું નામ આપેલ છે. અને આ પૂજા ફક્ત એટલા માટે હતી કે તેઓનું માનવું એમ હતું કે આ બોરડીને ઉચ્ચ દરજ્જો પ્રાપ્ત છે તેના ઉપર હથિયારો લટકાવવાથી અલ્લાહ પણ રાજી થશે અને બરકત પણ હાસલ થશે અને આ જ વાતને રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) એ માબૂદની ચાહના રાખ્યું અને તેને શિર્ક કહ્યું.

ચોથો કાયદો :

અત્યારના મુશરિકો અગાઉના મુશરિકો કરતા શિર્કમાં વધુ સખત છે તે એવી રીતે કે વીતેલા યુગના મુશરિકો ફક્ત નિરાંતની પળોમાં શિર્ક કરતા હતા અને મુસીબત અને

તકલીફ વખતે અલ્લાહને જ પોકારતા હતા અને તેમના બનાવેલ અલ્લાહના ભાગીદારો ભૂલી જતા હતા પરંતુ અત્યારના મુશરિકો તકલીફ અને રાહત બંને હાલતોમાં શિર્ક કરે છે. અગાઉના મુશરિકોની હાલત અલ્લાહે રજૂ કરેલ છે અને જ્યારે તેઓ દરિયાઈ સફર ખેડે છે અને જહાજો ઉપર સવાર થઈ જાય છે તો ફક્ત અલ્લાહને જ પોકારે છે અને જ્યારે તે તેમને હેમખેમ ઘરતી ઉપર સાગરકાંઠે ઉતારી દે છે તો શિર્ક આચરવા લાગે છે.

(સૂર : અલઅન્કબૂત આ.નં.૬૫)

તાજેતરમાં ઘણાખરા લોકો જે અવલિયા, મશાઈખ, મઝારો, દરગાહોથી જોડાયેલા છે તેઓ દુઆ અને ફરિયાદ કરતા સમયે સીધેસીધું અવલિયા અથવા કબરવાળાને પોકારે છે બલ્કે અમુક એવા પણ છે જેમ જેમ તેમની મુસીબત, હાલાકી વધતી જાય છે તેમ તેમ અલ્લાહ સિવાય અન્યોને પોકારવામાં પણ વધારો થતો જાય છે.

અલ્લાહનું ફરમાન છે, “હે નબી ! (સ.અ.વ.) તમે તેમને જણાવો કે જેમને તમે અલ્લાહ સિવાય પોકારો છો

અગર અલ્લાહ મારી ઉપર કોઈ મુસીબત, આફત અથવા બીમારી નાખવા ઈચ્છે તો શું તમારા આ માબૂદો આ મુસીબતને દૂર કરી શકે છે અથવા તો અલ્લાહ મારી સાથે કોઈ રહેમભર્યો મામલો કરવા ઈચ્છે તો શું આ માબૂદો અલ્લાહના તે રહેમ (કૃપા) ને રોકી શકે છે ? તમે કહીદો કે અમારા માટે તો ફક્ત અલ્લાહ જ બસ છે અને ભરોસો કરનારાઓને તેના ઉપર જ ભરોસો કરવો જોઈએ.

(સુર : અઝઝુમર આ.નં. ૧૮)

એક બીજી જગ્યાએ ફરમાવ્યું “તે કોણ છે જે લાચાર, વિવશ, વ્યાકુળ માણસની દુઆ (પોકાર) સાંભળે છે અને તેની તકલીફોને દૂર કરે છે અને તમને જમીન ઉપર રાજ આપે છે. શું અલ્લાહ સિવાય બીજો કોઈપણ માબૂદ (પૂજ્ય) છે ? તમે ખુબ જ ઓછા પ્રમાણમાં નસયત ગ્રહણ કરો છો.” (સુર : અન્નમલ આ.નં. ૬૨)

એક જગ્યાએ કહ્યું જે લોકોને તમે અલ્લાહ સિવાય પોકારો છો તેઓ તો ખજૂરની ગોટલી ઉપરની છાલના પણ માલિક નથી. જો તમે તેમને પોકારશો તો તેઓ તમારી

પોકાર સાંભળી નથી શકતા અને જો સાંભળી પણ લે તો તમને (વળતો) જવાબ નથી આપી શકતા અને તમારી ઈચ્છા (મુરાદ) પુરી પણ નથી કરી શકતા અને ક્યામતના દિવસે તમારા આ શિક્કનો બિલ્કુલ ઈન્કાર કરી દેશે. સંપૂર્ણ ખબર રાખનાર (અલ્લાહ) સીવાય તમને કોઈ સાચી માહિતી આપી શકતું નથી.

(સુરએ ફાતિર આ.નં.૧૩-૧૪)

અલ્લાહ સીવાય અન્યોને પોકારનારાઓ ગુમરાહ હોવા બાબત ફરમાવ્યું “તે માણસથી વધીને ગુમરાહ કોણ થઈ શકે છે, જે અલ્લાહને મૂકી આવા લોકોને પોકારે છે જે તેની પોકારનો જવાબ ક્યામત સુધી નથી આપી શકવાના અને તેઓ તો તેમના પોકારવાથી, દુઆ કરવાથી તદ્દન અજાણ છે અને ક્યામતના દિવસે જ્યારે સમસ્ત માનવ સમાજ એકત્રીત હશે તો આ માબૂદો તેમના દુશ્મન બની જશે અને તેમની ઈબાદતનો નાંચો ભણી દેશે.

(સુર: અલ્અહકાફ આ.નં.૫-૬)

आयतुल कुरसी

अल्लाह (तआला) ही सय्या माबूद है, जिस के सिवाये कोय माबूद नहीं, जो जिन्दा है, और सबका थामने वाला है, जिसे न उंध आये न नीद उस की भिदिक्यत में ञमीन व आसमान की सभ्नी चीजें हैं, कोन है जो उस के हुकम के बिना उस के सामने सिझारिश कर सके, वह जानता है जो उन के सामने हैं, जो उन के पीछे हैं और वह उस के दल्म में से किसी चीज का घेरा नहीं कर सकते, लेकिन वह जितना चाहे उसकी कुर्सी की पुसअत ने जमीन व आसमान को घेर रखा है, वह अल्लाह (तआला) उनकी हिझाऊत से न थकता है और न उबता है, वह तो बहुत महान और बहुत बडा है. (सूर: बकरह-२५५)